

Archeologische begeleiding aan de Zaanweg 44 te Wormerveer, gemeente Zaanstad

Argo 87

ARCHEOLOGENBUREAU
ARGO

Archeologische begeleiding aan de Zaanweg 44 te Wormerveer, gemeente Zaanstad

Opdrachtgever: Westerlengte Beheer BV
 Bevoegd gezag: Gemeente Zaanstad
 Gemeente: Zaanstad
 Plaats: Wormerveer
 Toponiem: Zaanweg 44
 Onderzoeksmeldingsnr.: 3987497100
 Coördinaten: 114.963/500.380
 114.971/500.379
 114.971/500.368
 114.962/500.367
 Titel: Archeologische begeleiding aan de Zaanweg 44 te Wormerveer, gemeente Zaanstad
 Rapportnr.: Argo 86
 Auteur(s): J.P.L. Vaars
 Illustraties: J.P.L. Vaars / A. Médard (tenzij anders vermeld)
 Fotografie: J.P.L. Vaars / A. Médard (tenzij anders vermeld)
 Opmaak: J.P.L. Vaars
 Dataverwerking: J.P.L. Vaars
 Met medewerking van: Dhr. M. van Manen
 Datum uitgave: Mei 2016
 Versienummer: 02
 Autorisatie: A. Médard (Archeologenbureau Argo)
 ISSN: 1879-7091

Eventuele vragen over dit rapport kunnen aan de auteur worden gesteld via onderstaand mailadres:
info@archeologenbureauargo.nl

Disclaimer:

Archeologenbureau Argo en de samensteller(s) van dit rapport kunnen niet aansprakelijk worden gesteld voor eventuele schade (direct of indirect danwel gevolgschade) voortvloeiend uit de toepassing van de adviezen of het gebruik van de resultaten van dit onderzoek.
 Archeologenbureau Argo betracht de grootste zorgvuldigheid bij het uitvoeren van al haar onderzoeken. De aard van archeologisch onderzoek en in het bijzonder de steekproefsgewijze benadering die inherent is aan archeologisch vooronderzoek maakt het echter onmogelijk garanties te geven ten aanzien van de resultaten van dergelijk onderzoek.

© Archeologenbureau Argo

Archeologenbureau Argo
 Oud Zaenden 2B
 1506 PE zaandam

075-6314418
info@archeologenbureauargo.nl
www.archeologenbureauargo.nl

Inhoudsopgave

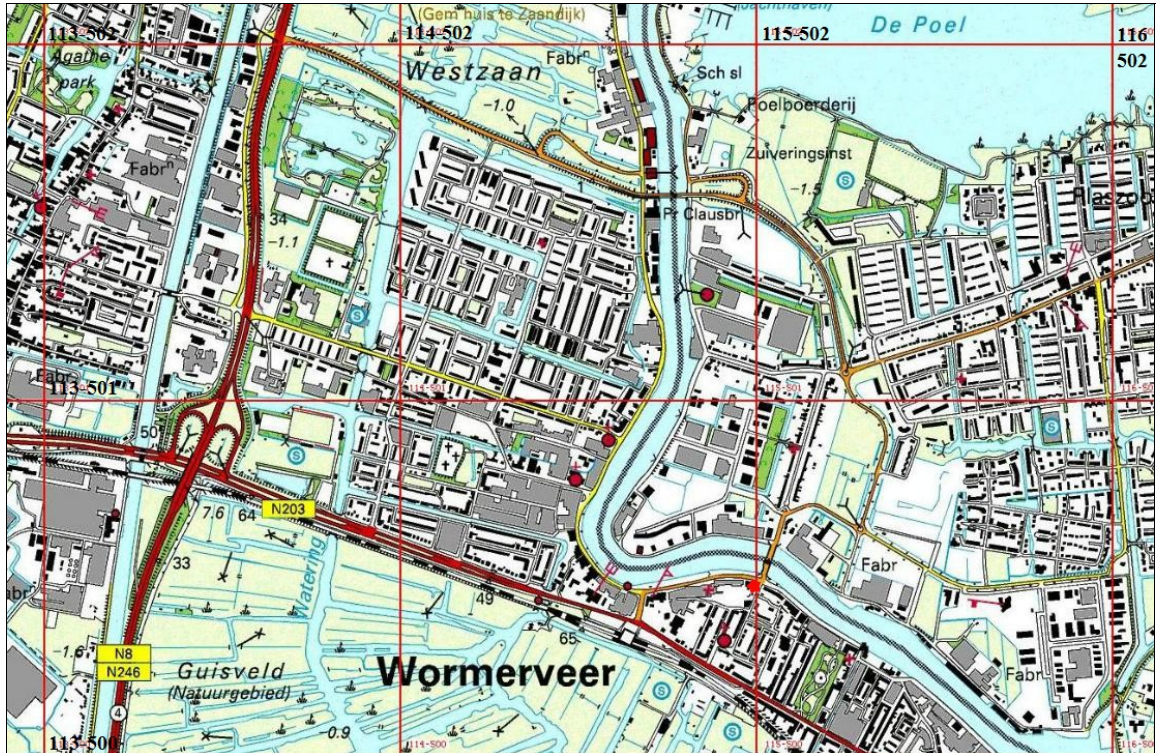
1. Inleiding.....	4
2. Doelstelling en methode.....	6
3. Resultaten.....	6
3.1 Sporen.....	6
3.2 Vondsten.....	8
3.2.1 Keramiek/glas.....	8
3.2.2 Metaal.....	10
3.3 Boringen.....	11
4. Vondsten derden	11
4.1 Keramiek/glas.....	11
4.2 Metaal.....	12
5. Beantwoording onderzoeksvragen.....	14
6. Samenvatting en advies.....	14
7. Literatuur en bronnen.....	15
Bijlagen	
1. Stappenplan Archeologie	
2. Tabel archeologische en geologische perioden	
3. Afkortingenlijst	
4. Allesporenkaart	
5. Sporenlijst	
6. Vondstenlijst begeleiding	
7. Determinatielijst keramiek/glas begeleiding	
8. Determinatielijst metaal begeleiding	
9. Determinatielijst keramiek/glas derden	
10. Determinatielijst metaal derden	
11. Boorbeschrijvingen	

1. Inleiding

In dit rapport worden de resultaten weergegeven van een in opdracht van Westerlengte Beheer BV door Archeologenbureau Argo uitgevoerde archeologische begeleiding. Het onderzochte plangebied is gelegen aan de Zaanweg 44 te Wormerveer (afbeelding 1). Het onderzoek is uitgevoerd in het kader van de RO-procedure ten behoeve van de geplande ontwikkeling van het plangebied. Ter plaatse zal een nieuwe woning worden gebouwd. Het plangebied heeft afmetingen van ca. 13 bij 5,5 meter. Tot voor kort stond er een houten woonwinkelhuis (afbeelding 2, 3 en 4).

Ten behoeve van de archeologische begeleiding is door de bevoegde overheid een Programma van Eisen (PvE) opgesteld (Kleij, 2015). Het onderzoek is uitgevoerd conform dit PvE en de KNA 3.3.

De onderzoeksdocumentatie wordt bewaard in het archeologisch depot van de gemeente Zaanstad.

Afbeelding 1. Het plangebied (weergegeven met een rode stip) op een uitsnede van de moderne topografische kaart.

Voorheen stond op de onderzoekslocatie een houten woonwinkelhuis met een stenen voor- en zijgevel (afbeelding 2, 3 en 4). Naar verluidt is het oorspronkelijk gebouwd omstreeks 1600 en in 1791 herbouwd. Het pand was een voormalige burgemeesterswoning, vervolgens was er jarenlang de viswinkel van Jan Kee in gevestigd. In latere jaren was in de viswinkel een hoekje ingericht met antiek- en curiosa. Na het overlijden van Frans Kee, die de winkel van zijn vader Jan had overgenomen, is de viswinkel opgeheven en werd het een antiekzaak, geleid door mevrouw Kee, de weduwe van Frans Kee (bron: <http://deorkaan.nl/>).

Afbeelding 2. De onderzoekslocatie (tweede huis van rechts) in 1900. Toen de viswinkel van Frans Kee. Bron: <http://deorkaan.nl/wp-content/uploads/2016/01/zaanweg-edison-1900.jpg>.

Afbeelding 3. De onderzoekslocatie (tweede huis van links) in 1960. Bron: <http://deorkaan.nl/wp-content/uploads/2016/01/zaanweg-edison-1960.jpg>.

Afbeelding 4. De tot voor kort aanwezige bebouwing; een houten woonwinkelhuis met stenen voor- en zijgevel. Foto richting zuiden. Bron: Historische Vereniging Wormerveer.

2. Doelstelling en methoden

Het doel van een archeologische begeleiding (protocol opgraven) is het documenteren en daarmee veiligstellen van de archeologische waarden die door de bodemingrepen verloren zullen gaan. Tevens dient het onderzoek antwoord te geven op de in het Programma van Eisen (Kleij, 2015) geformuleerde onderzoeksvragen.

Bij aanvang van het onderzoek bleek de bodem reeds tot ca. 0,8 meter onder het maaiveld te zijn afgegraven en waren de aanwezige poeren en funderingen al blootgelegd. Daarnaast was het overgrote deel van de vondsten reeds van het terrein verwijderd. Het onderzoek bestond daarom voornamelijk uit het fotograferen, waterpassen en intekenen (schaal 1:20) van de funderingen en poeren. Slieten konden helaas niet worden bemonsterd aangezien deze onder de ontgravingsdiepte lagen en dus niet verstoord zouden worden. Daarnaast was het niet toegestaan te graven in de vervuilde grond. Om deze redenen konden ook de onderkanten van poeren en funderingen niet worden gedocumenteerd. Ter aanvulling zijn twee boringen geplaatst; één aan de noordzijde van het terrein en één aan de zuidzijde (bijlage 4). De beschrijving van de boringen staat in bijlage 11.

3. Resultaten

3.1 Sporen

In totaal zijn er 26 spoornummers uitgedeeld, merendeels voor bakstenen poeren (bijlage 4 en 5). Het vlak (spoor 1) bestaat uit donkerbruine (tweede kleur grijs) zandige klei met puin en mortel. De bovenkant hiervan is in recente tijd vergraven. Aan de zijde van de Zaanweg bevindt zich een 6,5 meter lange bakstenen muur (spoor 2); de voorgevel van het pand dat hier heeft gestaan. Hoe diep deze noordgevel (en de overige sporen) reikt kon niet worden vastgesteld omdat de diepte van het vlak tevens de maximale ontgravingsdiepte was. De muur bestaat, zoals bijna alle poeren en muren, uit rode en gele in een mal handgevormde bakstenen met afmetingen van 18x8x3,5 en 18,5x8x3,5 cm. Ook de 9,0 meter lange oostgevel (spoor 20) is uit in een mal handgevormde bakstenen opgetrokken. De datering hiervan is gezien het formaat waarschijnlijk eind 18e of 19e eeuws. In de oostgevel zijn vier poeren opgenomen (de sporen 21, 22, 23 en 24). De stenen van deze gevel zijn "koud" tegen de poeren aangezet. Het formaat van de bakstenen van de poeren bedraagt 18x8x4 cm. De westelijke gevel van het pand was van hout en gefundeerd op een rij van zes bakstenen poeren (de sporen 4, 5, 6, 7, 10 en 11) waarvan de laatste tevens deel uitmaakt van de achtergevel. Twee andere poeren van deze rij (spoor 7 en 10) maken tevens deel uit van de haardplaats. De poeren van deze gevel bestaan uit rode bakstenen met afmetingen van 18,5x8x3,5 cm. In het midden van het huis bevindt zich een rij van vijf poeren (de sporen 17, 16, 15, 14 en 13) waarvan de laatste ook deel uitmaakt van de achtergevel en bestaat uit gele bakstenen. Opvallend is dat de meest noordelijke

Archeologische begeleiding aan de Zaanweg 44 te Wormerveer, gemeente Zaanstad

poer van de westgevel geen tegenhanger heeft in deze rij en evenmin in de oostgevel. De afmetingen van de in deze poeren gebruikte bakstenen zijn 18x9x3,5 en 18x9x4 cm.

Afbeelding 5. De onderzoekslocatie bij aanvang van het onderzoek. Foto richting noorden.

Afbeelding 6. De kelder (spoor 3). Foto richting westen.

Afbeelding 7. De haardplaats (spoor 25). Foto richting westen.

De achtergevel bestaat uit vier poeren (de sporen 11, 12, 13 en 18). Opvallend is het ontbreken van een poer van deze rij in de oostgevel. Poespoot 18 bestaat uit paarze machinaal vervaardigde bakstenen met afmetingen van 18x8x3,5 cm. Waarschijnlijk betreft het hier een laat 19e of vroeg 20e eeuwse herstelling. Tussen de poeren spoor 13 en spoor 18 bevindt zich een rijtje op de zijkant geplaatste, in de lengterichting liggende machinaal vervaardigde paarze bakstenen met aan de buitenzijde en haaks erop enkele eveneens op de zijkant liggende bakstenen. Deze hebben afmetingen van 18x8,5x3,5 cm. Waarschijnlijk betreft het hier de drempel van de achterdeur. De datering hiervan ligt waarschijnlijk in de 19e of het begin van de 20e eeuw.

In de noordoosthoek van het huis bevindt zich een uit gele ijsselsteentjes (18x9x4 cm) opgetrokken kelder (spoor 3) met afmetingen van ca. 2,8 bij 2,4 meter (afbeelding 6). De binnenrand is aan de westkant en ten dele ook aan de zuidkant voorzien van afwisselend bruine en groene plavuizen. De kelder dateert gezien het baksteenformaat vermoedelijk in de 18e eeuw. De haardplaats (afbeelding 7) bevindt zich bijna tegen de westgevel, aan de achterkant van het huis en bestaat uit een achtermuur (spoor 9) die tegen en ten dele tussen de poeren spoor 7 en 10 is geplaatst. Deze achtermuur heeft een lengte van ca. 2,0 meter en is éénsteens. De rode bakstenen hebben afmetingen van 18x8,5x3,5 cm. De noordelijke muur (spoor 8) wordt gevormd door een boogconstructie die tegen poer spoor 7 aan is geplaatst. Inclusief deze poer is de lengte 1,0 meter. Van de tegenhanger van deze muur, vanaf poer spoor 10, restte nog slechts een puinconcentratie.

3.2 Vondsten

Ten tijde van de begeleiding was de ontgraven grond reeds afgevoerd en lag het terrein reeds enige tijd braak waardoor bijna alle vondsten reeds door derden waren verzameld. Het aantal vondsten die in het onderstaande kunnen worden besproken is dan ook gering.

3.2.1 Keramiek/glas

Er zijn bij de begeleiding één fragment doorzichtig geel vensterglas, zes (fragmenten van) plavuizen en zes tegelfragmenten aangetroffen. Tevens zijn vier baksteenmonsters verzameld (bijlage 7). Het glasfragment stamt waarschijnlijk uit de 19e of 20e eeuw. Eén van de tegels (V3-1) is gehalveerd, waarschijnlijk betreft het een randtegel. De randtegel vertoont een landschap bij een brug met twee personen, waarvan één in een bootje (afbeelding 8) en kan in de periode 1700-1800 geplaatst worden. Drie andere tegelfragmenten (waarvan twee fragmenten van één dezelfde tegel) vertonen een floraal motief (afbeelding 9) en dateren tussen 1700 en 1900. De gevonden plavuizen zijn merendeels bruine en groen van kleur, zoals die in de kelder (zie afbeelding 6). Een datering is lastig omdat dergelijke plavuizen gedurende vele honderden jaren op dezelfde wijze zijn vervaardigd en gebruikt en wordt hier daarom bepaald door de context. Twee complete exemplaren zijn te zien in afbeelding 10.

Afbeelding 8. Een randtegel met figuren aan zee of aan een rivier (V3-1). Datering: 1700-1800.

Afbeelding 9. Tegelfragmenten met floraal motief (V1-2). Datering 1700-1900.

Afbeelding 10. Twee complete plavuizen (V5-3 en V5-4). Datering: 1700-1900.

Afbeelding 11. Bedeltje van de verschijning van Maria aan Bernadette. Datering: 1860-1930.

3.2.2 Metaal

Er is bij de begeleiding slechts één metalen artefact aangetroffen; een zilveren bedeltje met daarop de verschijning van Maria aan Bernadette Soubirous (afbeelding 11). Bernadette werd in 1844 geboren in Lourdes. Op veertienjarige leeftijd kreeg zij in een grot bij Lourdes meerdere verschijningen van een in het wit geklede vrouwenfiguur die zich bekend maakte als de "Onbevleete Ontvangenis". Bernadette overleed in 1879. Zij wordt in de regel op drie manieren afgebeeld: – Als jong boerenmeisje met hoofddoek of kapje, geknield, de handen gevouwen en omhoog kijkend, een houtbundel aan haar voeten. – Als herderin te midden van schapen, de handen gevouwen rond een rozenkrans. – Als non in een zwart habijt met zwarte sluier, witte ondersluier, in tweeën gespitste witte bef en met een rozenkrans in haar handen (Claes et al, 2006).

Vergelijkbare bedeltjes als het hier gevonden exemplaar worden overigens nog steeds vervaardigd.

3.3 Boringen

Om een indruk te krijgen van de bodemopbouw onder de ontgravingsdiepte zijn ter aanvulling twee boringen gezet. Eén nabij de Zaanweg en één op het achterterrein (boring 1 en 2). De locatie van de boringen is te zien in bijlage 4. In bijlage 11 staan de boorbeschrijvingen. De in de tekst genoemde diepten zijn ten opzichte van het vlakniveau.

Ter plekke van de eerste boring (boring 1), aan de noordzijde van het terrein, bestaat de bovenste 20 cm uit donkerbruine (tweede kleur donkergrijs) zandige klei met puin en mortel. Ook is plastic en ander recent materiaal aanwezig. Dit betreft de verstoorde bovenkant van spoor 1. Van 20 tot 45 cm diepte bevindt zich dezelfde laag, zij het nu onverstoord. Het betreft hier een ophogingslaag. Er onder, van 45 tot 65 cm diepte, ligt een pakket donkergrijze (tweede kleur donkerbruin) humeuze klei met puntjes. Ook dit is een ophogingslaag. De volgende ophogingslaag gaat tot een diepte van 72 cm en wordt gevormd door grijze (tweede kleur lichtbruin) humeuze klei. De laatste ophogingslaag, tot 80 cm diepte, bestaat uit donkerbruine (tweede kleur donkergrijs) humeuze klei. Vanaf 80 cm onder het vlakniveau zijn natuurlijke lagen aanwezig. Op een diepte van 80 tot 135 cm bevindt zich een laag grijze slappe klei. Van 135 tot 150

Archeologische begeleiding aan de Zaanweg 44 te Wormerveer, gemeente Zaanstad

cm diepte ligt een laag bruine humeuze klei. Vanaf 150 cm is bruin, zeer kleilig veen aanwezig. Vanaf 250 cm tot minimaal 285 cm bevat het veen soms een dun laagje lichtgrijs zand. Het zand is waarschijnlijk afgezet door de Zaan. Er kon niet worden vastgesteld of de aangeboorde ophogingslagen in deze boring een relatie hebben met het dijklichaam van de Zaanweg (van origine een middeleeuwse dijk) of dat het hier ophogingslagen t.b.v. de bewoning ter plekke betreft.

Boring 2 is geplaatst aan de zuidzijde van het terrein, buiten het huis. De bovenste 15 cm bestaat hier uit recent opgebracht bruin zand met puin. Tot 70 cm diepte bevindt zich donkerbruin humeus zand. Ook dit is recent. Er onder, tot 78 cm diepte, ligt een ophogingslaag bestaande uit donkergrijze (tweede kleur donkerbruin) humeuze klei. Van 78 tot 84 cm diepte bevindt zich een ophogingslaag van grijze (tweede kleur lichtbruin) humeuze klei. Er onder ligt, tot 95 cm, een ophogingslaag van donkerbruine (tweede kleur donkergrijs) humeuze, compacte klei. Van 95 tot 105 cm diepte bevindt zich een laag lichtgrijze slappe klei. Op een diepte van 105 tot 135 cm ligt een laag grijze (tweede kleur bruin) humeuze, vlekkerige klei. Ook dit is geïnterpreteerd als een ophogingslaag. Er onder ligt een ophogingslaag van donkerbruine (tweede kleur grijs), zeer humeuze en compacte klei. Deze laag gaat tot een diepte van 155 cm. De volgende laag, tot 167 cm diepte, bestaat uit donkergrijs geoxideerd kleilig veen en is eveneens opgebracht. Van 167 tot 180 cm ligt een laagje bruin kleilig veen. De volgende laag, van 180 tot 195 cm, wordt gevormd door lichtbruine (tweede kleur lichtgrijs) zeer humeuze klei, waarschijnlijk een ophogingslaag. Van 195 tot 205 cm diepte is een grijze (tweede kleur bruin) kleilige geoxideerde veenlaag aanwezig. Hieronder bevindt zich, tot minimaal 280 cm diepte, een bruine humeuze kleilaag met soms venige bandjes. Dit betreft een natuurlijke afzetting.

Opvallend is, ondanks de geringe afstand, het grote verschil tussen beide boringen. Overeenkomende lagen ontbreken eigenlijk geheel. Ondanks dat het vlak ter plaatse van boring 2 ca. 30 cm lager ligt dan bij boring 1 gaan de antropogene lagen hier flink dieper; tot 205 cm onder het vlakniveau, terwijl dat bij boring 1 tot 80 cm is. Een verklaring hiervoor is mogelijk dat in boring 2 een gedempte sloot of spoor is aangeboord.

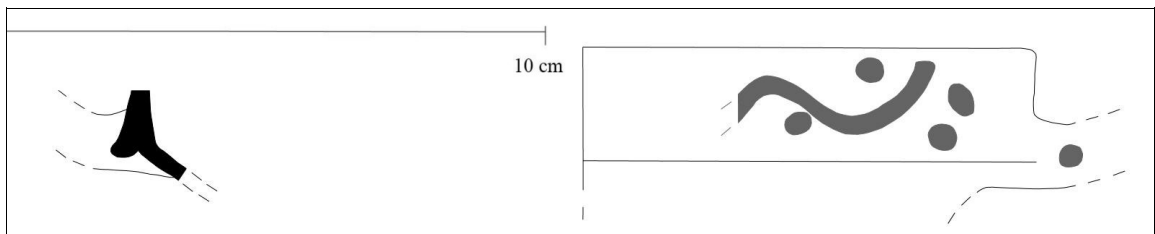
4. Vondsten derden

Door de heer Martijn van Manen uit Wormerveer is tijdens het met de bouwwerkzaamheden gepaard gaande graafwerk een aantal keramiek- en metaalvondsten verzameld. Deze zijn door hem ter determinatie afgestaan aan Archeologenbureau Argo, waarvoor dank. In het onderstaande worden deze vondsten per categorie behandeld (zie ook bijlage 9 en 10).

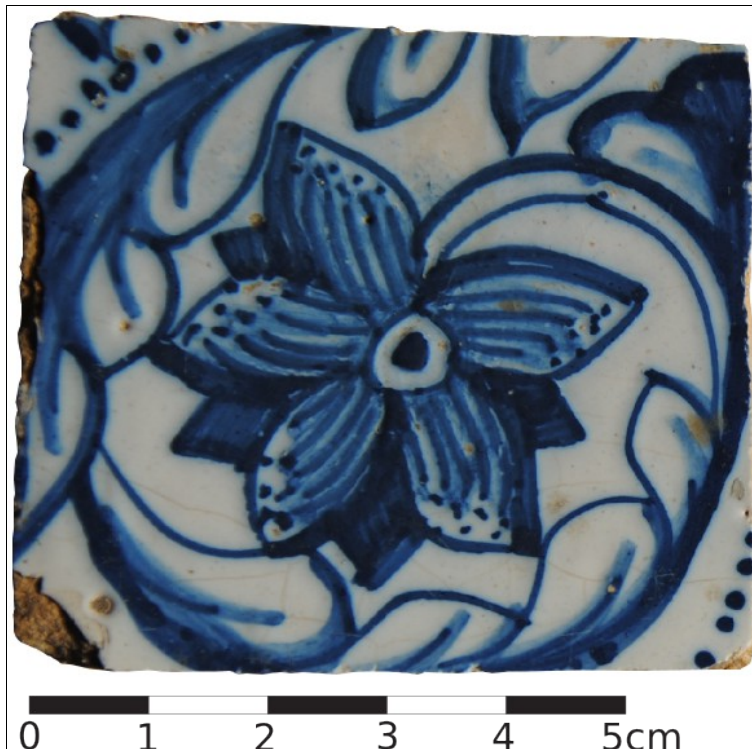
4.1 Keramiek/glas

Door de heer Van Manen zijn 43 fragmenten keramiek aangetroffen. De grootste groepen hierbinnen worden gevormd door knikkers en pijpestelen/-koppen met respectievelijk 18 en 15 stuks. De aardewerken knikkers zijn slecht te dateren. Eén exemplaar is echter van glas en voorzien van in glas gevloeiende blauwe "bloembaden". Dit type kan worden geplaatst in de periode 1960-1990. Een deel van de pijpestelen dateert in de periode 1600-1650. Een fragment van een slank-ovale ketel is voorzien van een hielmerk in de vorm van een gekroonde VH. Het bijmerk is waarschijnlijk een stip. Dit hielmerk was in gebruik tussen 1736 en 1880 (Duco, 2003). Op basis van de slank-ovale ketelvorm wordt dit ketel-fragment gedateerd in de periode 1750-1780. Vermeldenswaardig is verder een roodbakkerend randfragment van een kom dat in ringeloortechniek versierd is met een golvende lijn en stippen (afbeelding 12). Dit fragment dateert tussen 1600 en 1800. Eén vierkant bijgekapt tegel is voorzien van een centrale bloem, omringd door bladeren/ranken (afbeelding 13).

Eén eveneens gedetermineerd fragment (V10) is gevonden door de afdeling Monumentenzorg van de gemeente Zaanstad. Het betreft een fragment van een faience bord uit de periode 1625-1700 (afbeelding 14).

Afbeelding 12. Randfragment van een kom versierd met een golvende lijn en stippen (V3-4). Datering: 1600-1800.

Afbeelding 13. Bijgekapte tegel met bloemmotief. Datering: 1700-1800.

Afbeelding 14. Fragment van een faience bord (V10-1). Datering: 1625-1700. Foto: Afdeling Monumentenzorg, gemeente Zaandam. Afbeelding niet op schaal.

4.2 Metaal

Het aantal door de heer Van Manen aangetroffen metaalvondsten bedraagt in totaal 80 stuks (bijlage 10) en bestaat onder meer uit subrecent kleingeld, spijkers, lakenloodjes en munten. Een selectie hiervan wordt in het onderstaande behandeld.

Met in totaal 59 stuks wordt het grootste deel van de metaalvondsten gevormd door naoorlogse centen, stuivers, dubbeltjes en kwartjes uit de periode 1948-1980 (afbeelding 15). Het betreft hier kleingeld dat bij het afrekenen is verloren in de periode dat het pand fungeerde als viswinkel.

Een zeer fraaie vondst is een ridderschelling van Utrecht uit 1680 (afbeelding 16). De schelling (of zes stuivers) is geslagen te Utrecht en aan de voorzijde voorzien van de klop "pijlenbundel". Deze klop werd tussen 1 april en 1 september 1694 aangebracht op last der Staten-Generaal. De munt heeft dus nadien nog gecirculeerd op de originele koers van zes stuivers. Ongeklopte munten werden gedevalueerd tot 5½ stuiver en werden "zesthalf" genoemd. Van de zes gevonden duiten is er een van Campen met het jaartal

Archeologische begeleiding aan de Zaanweg 44 te Wormerveer, gemeente Zaanstad

1644. Een andere, van Zeelandia, dateert waarschijnlijk in het begin van de 17e eeuw. Een andere duit, van Cliviae, stamt eveneens uit de 17e eeuw. Het jaartal is echter onleesbaar. Twee duiten van Overijssel dateren uit 1768 en 1776. De overige munten betreffen een halve cent uit 187.?, een cent uit 1882 of 1883 (slecht leesbaar), een zilveren dubbeltje uit 1849 en een onleesbare zinken oorlogscent. De twee spijkers zijn van ijzer en handgesmeed. Van de drie lakenloodjes zijn er twee subrecent. Het derde exemplaar bevat geen tekst of nummer, alleen een ruitjespatroon. De datering er van is onduidelijk. Daarnaast zijn er nog een 18e eeuwse kledinghaak, een knop met schroefdraad, een bronzen ringetje en een 19e eeuwse knoop aangetroffen.

Afbeelding 15. Subrecent kleingeld.

Afbeelding 16. Zilveren ridderschelling uit 1680.

5. Beantwoording onderzoeksvragen

1. Er is een fundering en mogelijk andere bouwfragmenten van voor 1850 aanwezig. Waar liggen deze fundering en bouwfragmenten precies, hoe diep steken zij, op welke wijze en met welk materiaal zijn zij geconstrueerd en uit welke periode dateren zij?

Aan de noordzijde van het plangebied, aan de kant van de Zaanweg, bevindt zich de uit bakstenen opgetrokken voorgevel van een woning met een breedte van 6,5 meter. De oostgevel wordt gevormd door een bakstenen fundering met een lengte van 9,0 meter waarin vier poeren aanwezig zijn. De west- en achtergevel van het huis waren opgetrokken uit hout en gefundeerd op bakstenen poeren. In het noordoostelijke deel van het huis is een kelder aanwezig. De haard, met afmetingen van 2,0 bij 1,0 meter, bevindt zich nabij de westelijke gevel, in het zuidelijke deel van het huis. Hoe diep de funderingen steken kon niet worden vastgesteld. De datering ligt in het eind van de 18e of het begin van de 19e eeuw, het jaartal 1791, toen het huis werd herbouwd, is goed mogelijk. Oudere funderingen zijn niet aangetroffen maar het kan niet worden uitgesloten dat deze op een dieper niveau nog aanwezig zijn.

2. Wat is de samenstelling en herkomst van de archeologische vondsten die bij de graaf- en sloopwerkzaamheden tevoorschijn zijn gekomen?

De aangetroffen vondsten bestaan onder andere uit subrecent kleingeld, munten, aardewerkfragmenten, fragmenten van tegels, (fragmenten van) plavuizen, lakenloodjes, een zilveren bedeltje en een kledinghaakje. Het oudste vondstmateriaal dateert in de 17e eeuw en geeft waarschijnlijk het begin van de bewoning ter plaatse weer. De herkomst van het vondstmateriaal ligt in Nederland, er zijn geen aanwijzingen voor importmateriaal al moet volledigheidshalve vermeld worden dat een 17e eeuwse duit uit Kleef afkomstig is.

6. Samenvatting en advies

In februari 2016 is door Archeologenbureau Argo een archeologische begeleiding uitgevoerd in het plangebied Zaanweg 44 te Wormerveer. Bij het onderzoek zijn de funderingen van een 18e of 19e eeuwse huis met afmetingen van 6,5 bij 9,0 meter ingetekend en gedocumenteerd. De funderingen bestaan uit een bakstenen voor- en oostgevel en bakstenen poeren. Binnen het huis was verder een kelder en een haardplaats aanwezig. Het door de heer Van Manen aangetroffen vondstmateriaal wijst mogelijk op een begin van de bewoning ter plekke in de 17e eeuw. Uit de grondboringen is gebleken dat onder het huidige ontgravingsniveau nog archeologisch waardevolle ophogingslagen aanwezig zijn. Geadviseerd wordt daarom bij grondverzet dieper dan het huidige ontgravingsniveau eerst archeologisch onderzoek te verrichten.

De beslissing om bovenstaand advies al dan niet over te nemen (een selectiebesluit) dient door de bevoegde overheid, in dit geval de gemeente Zaanstad, te worden genomen.

Tot slot dient te worden vermeld dat, ongeacht dit advies en het selectiebesluit, er een wettelijke meldingsplicht bestaat (Monumentenwet 1988) mochten er onverhoopt toch archeologische overblijfselen worden aangetroffen.

7. Literatuur en bronnen

Claes, J., Claes, A. & Vincke, K., 2006. *Sanctus. Meer dan 500 heiligen herkennen*. Leuven.

Duco, D., 2003. *Merken en merkenrecht van de pijpenmakers in Gouda*.

Kleij, P., 2015. *Programma van Eisen Archeologische begeleiding met beperkte verstoring Zaanweg 44, Wormerveer, gemeente Zaanstad*.

N.N., 2014. *Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie 3.3*.

SIKB, 2005. *Archeologische Boorbeschrijvingswaaier*.

SIKB, 2005. *Archeologische Standaard Boorbeschrijvingen (ASB)*.

BIJLAGE 1. Traject archeologische monumentenzorg: stappenplan

In het "stappenplan archeologie" wordt aangegeven welk traject bij planvorming bewandeld moet worden als het gaat om het inpassen van archeologische waarden en verwachtingen. Het is van groot belang om in een zo vroeg mogelijk stadium van de planvorming rekening te houden met de archeologische waarden en verwachtingen en wel voordat men aanvangt met de globale invulling van een plangebied. Het stappenplan gaat uit van een brede inventarisatie van wat er bekend is over de archeologische waarden. Op basis daarvan wordt zeer gericht ingezoomd op voor het plan(gebied) relevante archeologische informatie. Na iedere stap wordt beredeneerd gekozen voor meer diepgaand onderzoek op specifieke plekken, zodat uiteindelijk voldoende bekend is over aanwezige vindplaatsen om gemotiveerde afweging in het ruimtelijke ordeningsproces te kunnen maken.

I. Bureauonderzoek

Het doel van bureauonderzoek is het verwerven van informatie - aan de hand van bestaande bronnen - over bekende of verwachte archeologische waarden binnen of relevant voor het plangebied. Daarnaast moet het bureauonderzoek inzicht bieden in eventueel benodigd inventariserend onderzoek (stap II, zie onder). Een bureauonderzoek bestaat uit een archief- en literatuuronderzoek van archeologische en bodemkundige gegevens die bij RACM, provincie, gemeente en/of andere instanties (b.v. universiteiten, musea) bekend zijn over het betreffende gebied. Het Bureauonderzoek dient de volgende aspecten te behandelen:

- aangeven wat de aanleiding is voor het bureauonderzoek en om welk gebied het gaat. Dit in verband met het bepalen van het onderzoekskader;
- beschrijven van het huidige gebruik van de locatie op basis van beschikbare relevante gegevens;
- beschrijven van het historische grondgebruik of de historische ontwikkeling van het gebied op basis van geofysische, fysische en historisch-geografische gegevens ;
- een korte impressie over de ontstaansgeschiedenis van het landschap ;
- een impressie van de bewoningsgeschiedenis;
- beschrijven bekende archeologische waarden ;
- archeologisch waardevolle terreinen zoals deze zijn opgenomen in het Centraal Monumenten Archief (CMA) van de RACM. Dezelfde terreinen zijn tevens opgenomen op de Archeologische Monumentenkaarten (AMK) van de provincies. Archeologisch waardevolle terreinen genieten wettelijke bescherming (ex artikel 3 en 6 van de Monumentenwet) of dienen een planologische bescherming te krijgen binnen het bestemmingsplan;
- archeologische vindplaatsen zoals deze in het Centraal Archeologisch Archief (CAA) van de RCE aanwezig zijn. Clustering van vindplaatsen kan wijzen op de aanwezigheid van bewoningssporen uit het verleden;
- beschrijven van de archeologische verwachtingen en opstellen van een gespecificeerd en onderbouwd verwachtingsmodel van de verwachte archeologische waarden:
- aan de hand van de door de RACM ontwikkelde Indicatieve Kaart van Archeologische Waarden. Gebieden met een hoge of middelhoge archeologische verwachtingswaarde of trefkans komen in ieder geval voor een nader archeologisch onderzoek in aanmerking;
- aan de hand van een meer gedetailleerde provinciale c.q. gemeentelijke verwachtingskaart;
- rapportage met daarin advisering ten behoeve van het vervolgetraject gerelateerd aan de verschillende stadia van het planvormingsproces.

II. Inventariserend veldonderzoek (IVO)

Het doel van het inventariserend veldonderzoek is het zeer gericht aanvullen en toetsen van de uitkomsten van het bureauonderzoek. Stapsgewijs wordt bekeken óf er archeologische waarden aanwezig zijn en zo ja, wat dan de aard, karakter, omvang, datering, gaafheid, conservering en relatieve kwaliteit is. Ten behoeve van een IVO dient een Programma van Eisen (PvE) opgesteld te worden. In principe wordt het IVO uitgevoerd op basis van een Plan van Aanpak (PvA). Het onderzoek kan bestaan uit de volgende methoden:

- non-destructieve methoden: geofysische methoden (elektrische, magnetische en elektromagnetische methoden eventueel in combinatie met remote sensing technieken);
- weinig destructieve methoden: oppervlaktekartering, booronderzoek, sondering (putjes van maximaal een vierkante meter);
- destructieve methoden: proefsleuven.

Welke methoden (kunnen) worden ingezet hangt af van de locatie en vraagstelling. De onderbouwing voor de in te zetten methoden is in het bureauonderzoek gegeven. Een inventariserend veldonderzoek moet leiden tot een waardering en een archeologisch inhoudelijk selectieadvies.

Bij weinig destructieve methoden gaat het om oppervlaktekartering en booronderzoek. Dit houdt in dat het plangebied wordt gekarteerd door middel van het "belopen" van akkers en weilanden, waarbij gezocht wordt naar aanwijzingen voor de aanwezigheid van archeologische waarden. Daarnaast wordt door middel van boringen onderzocht hoe het staat met de bodemopbouw, en of er archeologische lagen of indicatoren te onderscheiden zijn. De aangetroffen vindplaatsen kunnen vervolgens nader bekeken worden met een meer diepgaand booronderzoek. Dit levert nadere informatie over de omvang en waardering op. Soms is het nodig om in dit stadium proefputjes te graven.

Een proefsleuvenonderzoek wordt uitgevoerd indien uit de minder destructieve onderzoeksmethoden is gebleken dat er in een plangebied waardevolle archeologische vindplaatsen aanwezig zijn. Door middel van het graven van een aantal proefsleuven kunnen de exacte begrenzing, de datering en de graad van conservering van een vindplaats worden onderzocht. Uit het proefsleuvenonderzoek moet blijken of een vindplaats behoudenswaardig of zelfs beschermenswaardig is. Is dit het geval, dan zal bekeken moeten

Archeologische begeleiding aan de Zaanweg 44 te Wormerveer, gemeente Zaanstad

worden of de vindplaats ingepast kan worden in het plan. Het rijks- en ook het provinciaal archeologiebeleid gaat in eerste instantie uit van behoud van het bodemarchief in situ (ter plekke in de bodem).

Eventueel: III. Opgraven ofwel archeologisch vervolgonderzoek

Indien het niet mogelijk is een 'behoudenswaardige of beschermenswaardige' vindplaats in situ te bewaren, zal het hier aanwezige bodemarchief voor het nageslacht bewaard dienen te worden door middel van een vlakdekkend onderzoek. Alleen dan is deze stap (stap III) noodzakelijk.

Bron: Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed, Amersfoort.

BIJLAGE 2. Tabel archeologische en geologische perioden

Archeologische periode	Tijd (jaren BP)***	Geochronologisch Tijdperk*	Geochronologische Tijd**	Tijd (jaren BP)***
Nieuwe tijd	0-450	Holoceen	Subatlanticum	0-2.400
Late Middeleeuwen	450-900			
Vroege Middeleeuwen	900-1.500			
Laat-Romeinse tijd	1.500-1.620			
Midden-Romeinse tijd	1.620-1.880			
Vroeg-Romeinse tijd	1.880-1.962			
Late IJzertijd	1.962-2.200		Subboreaal	2.400-5.660
Midden IJzertijd	2.200-2.450			
Vroege IJzertijd	2.450-2.750			
Late Bronstijd	2.750-3.050			
Midden Bronstijd	3.050-3.750			
Vroege Bronstijd	3.750-3.950			
Laat Neolithicum	3.950-4.800		Atlanticum	5.660-9.220
Midden Neolithicum	4.800-6.150			
Vroeg Neolithicum	6.150-7.250			
Laat Mesolithicum	7.250-8.800			
Midden Mesolithicum	8.800-9.450			
Vroeg Mesolithicum	9.450-11.150			
Laat Paleolithicum	11.150-36.950	Pleistoceen	Boreaal	9.220-10.640
			Preboreaal	10.640-11.650
			Weichselien	11.650-116.000
			Eemien	116.000-128.000
			Saalien	128.000-238.000
		Oostermeer	238.000-243.000	
		Onbenoemd	243.000-324.000	

* Blauw = relatief koud klimaat / Roze = relatief warm klimaat
** Donkerblauw = relatief nat klimaat / Groen = relatief droog klimaat
*** BP = Before Present (Engels voor: vóór heden) is een aanduiding bij het meten van tijd. Met heden wordt het jaar 1950 bedoeld. 100 jaar BP is dus 100 jaar voor 1950, oftewel in het jaar 1850 na Chr.

BIJLAGE 3. Afkortingenlijst

AMK Archeologische Monumenten Kaart

Archis ARChologisch InformatieSysteem: Geografisch InformatieSysteem met archeologische databank van de Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed (RCE). Bevat veelheid aan gegevens omtrent eerder verricht onderzoek en vondstmeldingen in het onderzoeksgebied.

ASB Archeologische Standaard Boorbeschrijving.

C14 Koolstof (radioactieve isotoop), gebruikt voor datering.

CAA Centraal Archeologisch Archief.

CHS Cultuurhistorische Hoofdstructuur.

CIS Centraal Informatie Systeem.

CMA Centraal Monumenten Archief.

GIS Geografische InformatieSystemen.

GPS Global Positioning System.

IKAW Indicatieve Kaart van Archeologische Waarden.

IVO Inventariserend Veld Onderzoek.

KICH Kennis Infrastructuur CultuurHistorie. Geografisch InformatieSysteem met cultuurhistorische databank met gegevens van drie kennisinstituten op het gebied van cultuurhistorie. Dit zijn de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed, de Directie Kennis van het ministerie van LNV en Alterra (Wageningen Universiteit en Research centrum).

KLIC Kabel- en Leidingen InformatieCentrum.

KNA Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie. Op basis van het Verdrag van Malta (Valletta) moet ook in Nederland archeologisch onderzoek aan kwaliteitscriteria voldoen. Net als bij het milieuhygiënische bodembeheer werkt de archeologische sector met een erkenningensysteem (vergunningverlening) en met een op private leest geschoeide kwaliteitsborging, de KNA maakt daar onderdeel van uit.

NAP Normaal Amsterdams Peil (=officieel peilmerk).

NOAA Nationale Onderzoeks Agenda Archeologie.

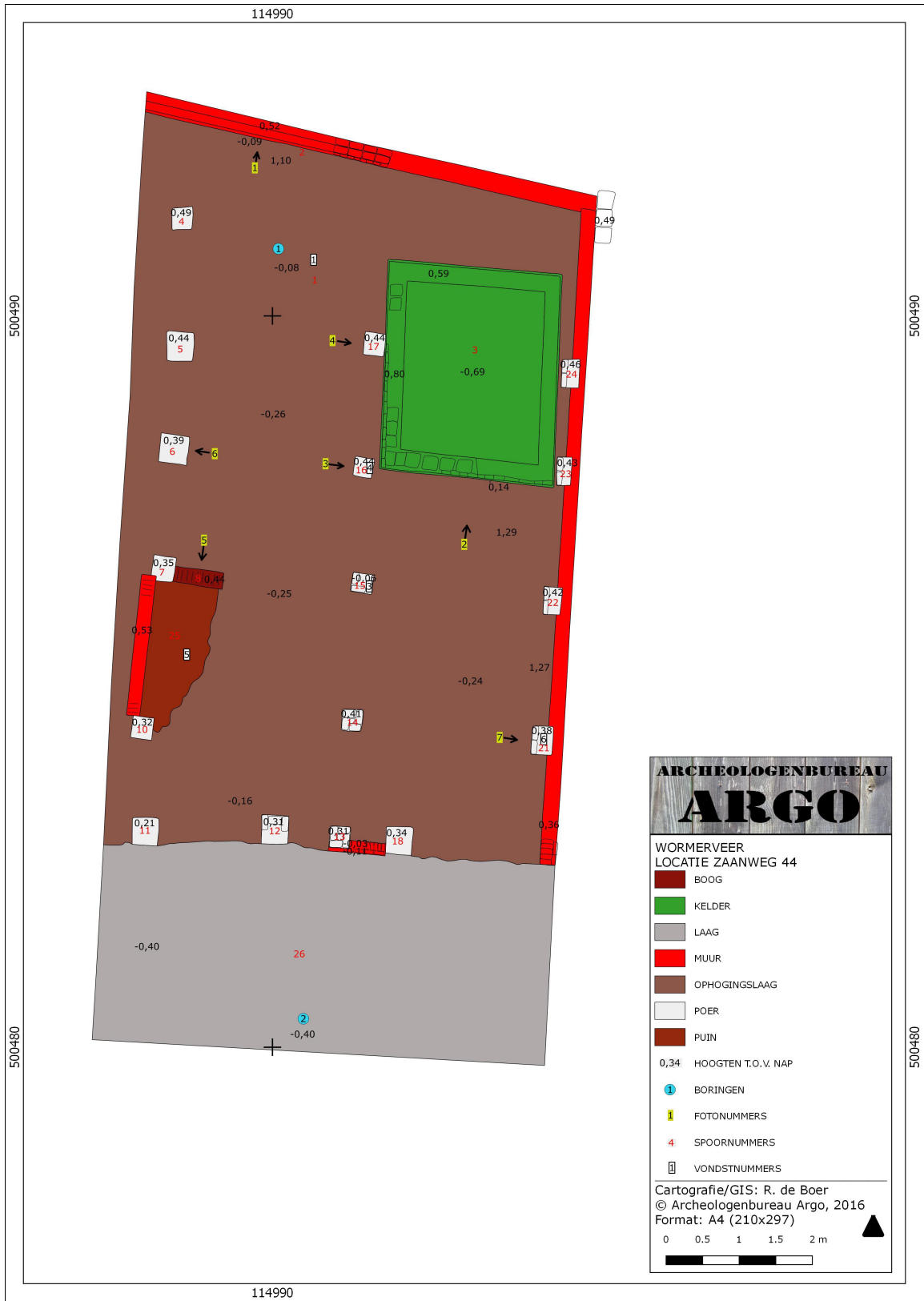
PvA Plan van Aanpak.

PvE Programma van Eisen.

RCE Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed.

WAMZ Wet op de Archeologische MonumentenZorg.

BIJLAGE 4. Allesporenkaart

Archeologische begeleiding aan de Zaanweg 44 te Wormerveer, gemeente Zaanstad

BIJLAGE 5. Sporenlijst

spoor-nummer	wp	vondst-nummer	definitie	beschrijving	datering	opmerking
1	1	1, 2	ophogingslaag	do.br. T gr. Kz2 +puin2 + mo2	17e-18e eeuw	De bovenkant van deze laag is recentelijk vergraven
2	1		muur	voorgevel	18e-19e eeuw	Voorafal rode bs, een enkele gele bs. Bovenste 10 lagen recent, eronder, vanaf versnijding, ouder. Oostelijke deel vd muur ook recent opgemetseld ge bst: 18x8x3,5 cm ro bst: 18,5x8x3,5 cm
3	1		kelder	kelder	19e eeuw	Bovenste 7 bstlagen recent opgemetseld gele ijsselsteentjes 18x9x4 cm aan zuid- en westzijde groene en gele plavuizen van 18x18 cm
4	1		poer	poer	18e-19e eeuw	Bovenste 7 baksteenlagen recent opgemetseld, daaronder ro bst 18,5x8x3,5 cm
5	1		poer	poer	18e-19e eeuw	recent opgemetseld, rode bst 18x9x4 cm 10 lagen = 45 cm
6	1		poer	poer	18e-19e eeuw	recent opgemetseld, rode bst 18x9x4 cm 10 lagen = 45 cm
7	1		poer	poer	17e-18e eeuw	Van haardplaats
8	1		boog	boog	17e-18e eeuw	Van haardplaats, schelpkalkmortel, rode bst, 18x8,5x4 cm
9	1		muur	muur	17e-18e eeuw	Van haardplaats, rode bst met zachte schelpkalkmortel 18x8,5x3,5 cm
10	1		poer	poer	17e-18e eeuw	Van haardplaats
11	1		poer	poer	17e-18e eeuw	Bovenste 7 baksteenlagen recent opgemetseld, 7 lagen = 32 cm. Daaronder rode bst 18x8x4 cm
12	1		poer	poer		Bovenste 10 baksteenlagen recent opgemetseld, 10 lagen - 40 cm, daaronder rode bst 18x8x4 cm
13	1		poer	poer		Bovenste 7 lagen gele bst, 18x8,5x3,5 cm onderste 3 lagen = ro bst 18x8x3,5 cm
14	1		poer	poer		Bovenste 8 baksteenlagen recent opgemetseld, daaronder 6 oudere lagen = 27 cm. Ro bst 18x8x3,5 cm
15	1		poer	poer	17e-18e eeuw	reeds grotendeels afgebroken. Ro bst met schelpkalkmortel 18x9x4 cm
16	1		poer	poer	17e-18e eeuw	Bovenste 9 baksteenlagen recent opgemetseld, daaronder ro bst 18x9x3,5 cm met schelpkalkmortel
17	1		poer	poer	17e-18e eeuw	Bovenste 9 baksteenlagen (43 cm) recent opgemetseld, daaronder ro

Archeologische begeleiding aan de Zaanweg 44 te Wormerveer, gemeente Zaanstad

						bst 18x9x3,5 cm met zachte schelpkalkmortel
18	1		poer	poer	19e-20e eeuw	alle zichtbare baksteenlagen zijn macinale ro/paarse bst 18x8x3,5 cm 10 lagen = 43 cm
19	1		muur	muur	19e-20e eeuw	Machinale bst, paars 18x8,5x3,5 cm
20	1		muur	muur	19e-20e eeuw	Machinale bst
21	1		poer	poer	17e-18e eeuw	18x8x4 cm 10 lagen=44 cm opgenomen in latere muur S20
22	1		poer	poer	17e-18e eeuw	Opgenomen in latere muur S20
23	1		poer	poer	17e-18e eeuw	Bovenste baksteenlagen recent opgemetseld, hoeveel lagen niet goed te zien opgenomen in latere muur S20
24	1		poer	poer	17e-18e eeuw	opgenomen in latere muur S20
25	1		concentratie puin	concentratie puin	17e-18e eeuw	Van ingestorte/gesloopte hardplaats
26	1		laag	br. Zs2	recent	

BIJLAGE 6. Vondstenlijst begeleiding

Vondst- nummer	Spoor	Materiaal	Datering	Opmerkingen
1	1	Plavuizen, tegels, glas, bot	1700-1900	Verzameld uit vlak
2	1	Zilveren hangertje	1860-1930	Verschijning Maria te Lourdes
3	15	baksteenmonster	1800-1900	
4	16	baksteenmonster	1800-1900	
5	25	plavuizen	1200-1900	
6	21	baksteenmonster	1800-1900	

BIJLAGE 7. Determinatielijst keramiek/glas begeleiding

Vondst-nummer	Volg-nummer	Categorie	Soort	Object	Versiering	R	W	B	Datering	Opmerkingen
1	1	gl	doorzichtig	venster glas			1			nauwelijks geïriseerd, gelige tint. Plat stuk glas: Vensterglas?
1	2	Bkr	faience	tegel	floraal: tulp?	2	1		1700-1900	2 exemplaren van dezelfde tegel, geen hoekmotief
1	3	bkr	faience	tegel	hoekmotief : ossenkop, centraal motief landschap met figuren aan zee of rivier	1			1650-1900	bijgekapt
1	4	bkr	faience	tegel	indet, floraal		2		1700-1900	
1	5	bkr	rood-bakkend	plavuis	bovenzijde geel				1200-1900	afgesleten glazuurlaag complete plavuis afmetingen 19,1x19,1x2,3 cm. Kalkmortel op de achterzijde waarschijnlijk Nieuwe Tijd
1	6	bkr	rood-bakkend	plavuis	Bovenzijde zwart, donkerrood				1200-1900	fragment plavuis, 2.3 cm dik. Kalkmortel op de achterzijde waarschijnlijk Nieuwe Tijd
3	1	bkr	rood-bakkend	baksteen					1800-1900	Kalkmortelresten. In mal handgevormde baksteen. Formaat 18x8,8x3,5 cm, hard gebakken
3	2	bkr	rood-bakkend	baksteen					1800-1900	Kalkmortelresten. In mal handgevormde baksteen. Formaat 18,x8,5x3,4 cm, hard gebakken
4	1	bkr	rood-bakkend	baksteen					1800-1900	Kalkmortelresten. In mal handgevormde baksteen. formaat 17,5x8,5x3,5 cm, hard gebakken
5	1	bkr	rood-bakkend	plavuis					1200-1900	afgesleten glazuurlaag fragment plavuis, 16,2x?x2.7 cm dik. Kalkmortel op de achterzijde waarschijnlijk Nieuwe Tijd
5	2	bkr	rood-bakkend	plavuis					1200-1900	fragment plavuis, 18,2x?x2.6 cm dik. Kalkmortel op de achterzijde waarschijnlijk Nieuwe Tijd
5	3	bkr	rood-bakkend	plavuis					1200-1900	complete plavuis afmetingen 18,2x18,2x3 cm. Kalkmortel op de achterzijde waarschijnlijk Nieuwe Tijd
5	4	bkr	rood-bakkend	plavuis					1200-1900	complete plavuis afmetingen 18,2x18,2x2,9 cm. Kalkmortel op de achterzijde
6	1	bkr	oranjegeel	baksteen					1800-1900	Kalkmortelresten. In mal handgevormde baksteen. Formaat 18x8,8x3,5 cm, hard gebakken

BIJLAGE 8. Determinatielijst metaal begeleiding

Vondst- nummer	Metaal- soort	Voorwerp	Aantal	Datering	Opmerkingen
2	zilver	bedeltje	1	1860-1930	Versijning Maria aan Bernadette te Lourdes

BIJLAGE 9. Determinatielijst keramiek/glas derden

Vondst-nummer	Volg-nummer	Categorie	Soort	Object	Ver-siering	R	W	B Datering	Opmerkingen
1	1	bkr	faience	tegel	Bloem-motief omringt door rank/bladeren	1		1700-1800	bijgehakte faience wandtegels, mogelijk een randtegels op basis van decoratie, 6,00x5,40x0,55 cm. Niet helemaal rechthoekig
2	1	gls	gls	knikker	in glas gevloeiende blauwe "bloem-bladen"			1960-1990	
2	2	ker	rood-bakkend	knikker					6 stuks. handgevormde knikkers circa 12 mm diameter
2	3	ker	rood-bakkend	knikker					11 stuks. handgevormde, zachtgebakken knikker. 2 stuks sterk afgesleten
2	4	ker	wit-bakkend	kraal					kraal paars-rode kleur. Onderliggende baksel wit. aardewerk waarschijnlijk
3	1	bkr	faience	tegels	floraal; indet.	5		1700-1900	fragmenten van minmaal 3 verschillende tegels. Onderscheid op basis van dikte en decoratie
3	2	ker	faience	bord	indet floraal op flag	1		1625-1800	blauwe zweem, donkerblauwe decoratie eerder 17e eeuw dan 18e eeuw op basis van afwerking
3	3	ker	porselein	bord	indet. floraal of landschap pelijk	1		1775-1950	waarschijnlijk europees porselein
3	4	ker	rood-bakkend	kom	geo-metrisch golvende lijn met stippen	1		1600-1800	worstoor.
4	1	ker	pijpaarde	pijp				1600-1650	13 onversierde pijpenstelen. Enkelen met indrukken van productieproces. Deel slechte kwaliteit
4	2	ker	pijpaarde	pijp				1600-1950	pijpensteel met hiel en aanzet ketel. Hiel is merkenloos. redelijk grof of fors model waarschijnlijk
4	3	ker	pijpaarde	pijp				1750-1780	Slank-ovale ketel, hiel met merk en bijmerkHielmerk: gekroonde VH. In gebruik geweest tussen 1736 en 1880. bijmerk stip?
10	1	ker	faience	bord	floraal bloem met indet motief	1		1625-1700	monochroom blauw motief, lijkt redelijk druk/vol, 17e eeuw waarschijnlijk vondst Monumentenzorg Zaandam

BIJLAGE 10. Determinatielijst metaal derden

Vondst-nummer	Metaal-soort	Voorwerp	Aantal	Datering	Opmerkingen
5/1	brons	stuiver	3	1957, 1973, onleesbaar	
5/2	brons	cent	31	Van 1950 t/m 1975	
6/1	nikkel	kwartje	5	van 1964 t/m 1972	
6/2	nikkel	dubbeltjes	19	van 1951 t/m 1980	
7	zilver	Rijderschelling (6 stuivers)	1	1680	Utrecht. Omschrift voorzijde: mo nova arg ordin traiect Omschrift keerzijde: concordia res parvae crescunt Voorzijde: provinciewapen met kroon Keerzijde: ridder te paard met zwaard
8/1	zilver	dubbeltje	1	1849	
8/2	nikkel	dubbeltje	1	1948	
8/3	brons	knoop	1	1800-1900	Vier gaatjes
8/4	zink	cent	1	1940-1945	Oorlogscnt, onleesbaar
8/5	brons	cent	1	1882 of 1883?	Slecht leesbaar
8/6	brons	halve cent	1	187.?	Slecht leesbaar
8/7	brons	duit	1	160.?	Zeelandia
8/8	koper	duit	1	1600-1800	onleesbaar
8/9	koper	duit	1	1768	Overijssel
8/10	koper	duit	1	1776	Overijssel
8/11	koper	duit	1	1644	Campen
8/12	koper	duit	1	1600-1700	Cliviae, jaartal onleesbaar
9/1	lood	lakenlood	1	1600-1900	Aan een zijde ruitjespatroon, geen tekst of nummer
9/2	lood	lakenlood	1	1950-2000?	VZ: Pen KZ: 129
9/3	lood	lakenlood	1	1950-2000?	Geen tekst of nummer
9/4	ijzer	spijker	2	1600-1800	handgesmeed
9/5	ijzer	spijker	1	1600-1800	Handgesmeed, bolle kop
9/6	brons	kledinghaak	1	1700-1800	1 zijde afgebroken
9/7	brons	knop?	1	1850-1900	Met schroefdraad, van lade?
9/8	brons	ring	1		Indet. Kan diverse functies hebben gehad

BIJLAGE 11. Boorbeschrijvingen**Boring 1 -0,08 m NAP**

0-20 cm: do.br. T gr. Kz2 + puin2 + mo2, los; OPG, recent verstoord (S1)
 20-45 cm: do.br. T gr. Kz2 + puin2 + mo2; OPG
 45-65 cm: do.gr. T do.br. Ks2 H1 + puntjes1; OPG
 65-72 cm: gr. T li.br. Ks1 H1; OPG
 72-80 cm: do.br. T do.gr. Ks2 H2; OPG
 80-135 cm: gr. Ks1, slap; Natuurlijk
 135-150 cm: br. Ks2 H2; Natuurlijk
 150-250 cm: br. Vk3; Natuurlijk
 250-285 cm: br. Vk3 met laagjes li.gr. Zs2; Natuurlijk
 285 cm: boring beëindigd

Boring 2 -0,40 m NAP

0-15 cm: br. Zs1 + puin1; recent
 15-70 cm: do.br. Zs1 H2; recent
 70-78 cm: do.gr. T do.br. Ks2 H1; OPG
 78-84 cm: gr. T li.br. Ks1 H1; OPG
 84-95 cm: do.br. T do.gr. Ks2 H2, compact; OPG
 95-105 cm: gr. Ks1, slap
 105-135 cm: gr. T br. Ks1 H1, vlekkelig; OPG
 135-155 cm: do.br. T gr. Ks2 H3, compact; OPG
 155-167 cm: do.gr. Vk2; geoxideerd; OPG
 167-180 cm: br. Vk2; OPG
 180-195 cm: li.br. T li.gr. Ks3 H3; OPG
 195-205 cm: gr. T br. Vk2; geoxideerd; OPG
 205-280 cm: br. Ks2 H3, af en toe veniger; Natuurlijk
 280 cm: boring beëindigd